

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΣΤ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ

(Εφ. Κ', 8—19).

■ Ἡ ἀληθὴς σοφία καὶ ἡ ἀληθὴς φρόνησις. Ἡ εἰς τὴν ἀρετὴν
ἐπίδοσις τοῦ χριστιανοῦ μόνη ἰσχυροῦσα
εἰς τὴν ἀπόκτησιν τούτων.

«Διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ
συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.»

Εἰς ὁποιονδήποτε σημεῖον ἀφροσύνης καὶ ἂν ὁ ἄνθρωπος ἔφθασέ ποτε οὐδέποτε ἐτόλμησε μὲ θάρρος νὰ ἀρνηθῇ τὰ ἀγαθὰ τῆς παιδείας, τὴν μεγάλην δὴλα δὴ σημασίαν τῆς μορφώσεως τῆς διανοίας καὶ τῆς διαπλάσεως τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου, διότι αὕτη καὶ ἡ πρὸς αὐτὴν ἀγάπη—καὶ δικαίως—πάντοτε ἦσαν τὰ γνωρίσματα τὰ διακρίνοντα τὸν φρόνιμον ἀπὸ τοῦ μὴ τοιούτου, τὸν πεπολιτισμένον ἀπὸ τοῦ ἀπολιτίστου, τὸν εὐγενῆ καὶ καλῶς ἀνατεθραμμένον ἀπὸ τοῦ ἐναντίου· ὅπου ἔλειπεν ὁ ἔρως πρὸς τὰ γράμματα, ὅπου ἐχάθη κάθε εἶδους προστατευτικὴ τῆς παιδείας διάθεσις, ἐβυθίσθησαν δὲ οἱ ἄνθρωποι εἰς σκότος διανοητικόν, πώρωσιν τῆς καρδίας καὶ παχυλὴν ἀμάθειαν, ἐκεῖθεν ματαιοπονία εἶνε τὸ νὰ περιμένη τις οἷονδήποτε ἀγαθὸν καὶ τὸ ἐλάχιστον· καὶ ἐπειδὴ τὸ κακὸν εὐκόλως μανθάνεται καὶ διαδίδεται, δὲν μένει ἄλλο τι ἢ νὰ περιμένη τις παρὰ τῶν τοιούτων ἀμαθῶν καὶ ἀπολιτίστων κλίσιν εἰς πᾶσαν κακίαν καὶ ἀναισθησίαν περὶ παντὸς ὑψηλοῦ καὶ γενναίου. Ἦδη ὅμως γεννᾶται ἐν ζήτημα· ἀφοῦ τόσα εἶνε τὰ καλὰ τῆς παιδείας, ἀφοῦ τόσον αὕτη πρέπει νὰ ᾖ ζηλειτὴ, ἀφοῦ πολὺ σωστὰ ἔκρινε τὰ πράγματα ὁ προφητὰναξ Δαβὶδ ὅταν ἔλεγε καὶ ἔγραφε τοὺς βαρυσημάντους ἐκείνους λόγους «Δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῇ Κύριος», ἀφοῦ

λοιπὸν χρέος ἀπαραίτητον ὅλοι ἔχομεν ὅπως ἀγαπῶμεν τὴν παιδείαν καὶ προστατεύωμεν ὅλους ἐκείνους, οἵτινες ἔργον τοῦ βίου αὐτῶν ἔθεσαν τὸ νὰ διασπείρουν τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς, ποῖα λοιπὸν εἶνε τὰ γνωρίσματα τῆς ἀληθοῦς παιδείας, τῆς ἀληθοῦς γνώσεως, τῆς μόνης δυναμένης νὰ ὁδηγήσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν εὕρεσιν καὶ κατόρθωσιν τοῦ καλοῦ, τῆς ἀρετῆς; Βεβαίως ταῦτα εἰσιν ἐκεῖνα, ἅτινα ἐδίδαξεν ὁ ὑψιστος διδάσκαλος, ὁ ἀληθὴς Ραββὶ· ἀλλὰ ὁ κόσμος δὲν εἶδεν ἄλλον σοφὸν διδάσκαλον πρὸ ἢ μετὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν δυνηθέντα νὰ διδάξῃ καὶ ποιήσῃ τόσα, ὅσα αὐτὸς ὁ ἐκ τῶν οὐρανῶν καταβὰς πρὸς διδασκαλίαν καὶ σωτηρίαν τοῦ ἐν τῷ σκότει τῆς ἀμαθείας καὶ ἀμαρτίας βεβυθισμένου ἀνθρώπου ἐδίδαξε καὶ εἰς τὸν βίον τοῦ ἐπραγματοποίησε. Φυσικὸν λοιπὸν εἶνε κατὰ τὸ παράδειγμα καὶ τὴν διδασκαλίαν Αὐτοῦ ἡ σύμφωνα μὲ ὅσα ἐκήρυξαν οἱ ὑπ' αὐτοῦ ἐνδυναμούμενοι μαθηταὶ αὐτοῦ νὰ πολιτευώμεθα ἀνομολογοῦντες χωρὶς καμμίαν ἀντίρρῃσιν ὅτι ταῦτα ἀποτελοῦσι τὴν μόνην γνώσιν, τὴν ἀληθῶς συμφέρουσαν παντὶ ἀνθρώπῳ. Διὰ τὸν ἔχοντα λοιπὸν συνείδησιν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ μεταξὺ τῶν ἄλλων δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ θέσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν θελοντα ἵνα ἀνάλογον πρὸς αὐτὴν μέλλον ἀποκτήσῃ ἡ ἠθικὴ διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου καὶ αἱ διδακτικώταται νοουθεσίαι τῶν ἀπὸ Θεοῦ ἐκλελεγμένων κηρύκων τοῦ Χριστοῦ πρέπει ν' ἀποτελῶσι παντοτεινὸν αὐτοῦ μελέτημα καὶ ἐντρύφημα· πρὸς τοῦτον δὲ τὸν σκοπὸν ἀκριβῶς μίαν πολὺ κατάλληλον ἀφορμὴν δύναται νὰ μᾶς δώσῃ καὶ ἡ μελέτη τῆς σήμερον ἀναγνωσθείσης ἀποστολικῆς περικοπῆς ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου.

Ὅποίαν σχέσιν ἔχει ἐν τῷ ὑλικῷ κόσμῳ τὸ φῶς πρὸς τὸ σκότος, τὴν αὐτὴν ἐν τῷ ἠθικῷ ἔχει ἡ ἀρετὴ πρὸς τὴν κακίαν· ὅπως τὸ μὲν φῶς φανεροῖ τὴν ἀληθινὴν τῶν πραγμάτων ὄψιν καὶ βοηθεῖ εἰς ἀνάλογον αὐτῶν ἐκτίμησιν, τὸ δὲ σκότος εἶνε ἀπατηλὸν καὶ χρήσιμον μόνον εἰς τοὺς ἔχοντας συμφέρον ἐκ τοῦ δόλου καὶ τῆς ἀπάτης, τοιοῦτοτρόπως ὡς ἀσφαλὲς γνώρισμα τοῦ ἐναρέτου ἀνθρώπου, ἐκείνου δῆλα δὴ ὅστις ἔχει πραγματικὴν ἀξίαν ψυχῆς, θὰ χρησιμεύσῃ μόνη ἡ ἀρετὴ, ἐνῶ ἡ κακία πᾶν τοῦναντίον θὰ πιστοποιήσῃ· ἀλλὰ τότε ἀπὸ τοῦ χριστιανοῦ, ὁ ὁποῖος ἐκ τοῦ

ἀληθινῷ φωτὸς προῆλθε καὶ εἰς αὐτὸ εἶνε προωρισμένος νὰ καταντήσῃ ἀποκλείεται πᾶσα πρᾶξις, ἣτις θὰ μολύνῃ τὸ παρὸν αὐτοῦ καὶ θὰ ἐπηρε-
άσῃ καὶ τὸ μέλλον του. Πῶς ὁμως ὁ χριστιανὸς θὰ διακρίνῃ τί πρέπει
ν' ἀποφεύγῃ καὶ τί νὰ πράττῃ; οὐδαμῶς ἄλλως ἢ προσέχων ἵνα ἐκλέ-
γῃ, προτιμᾷ καὶ πράττῃ ὅσα εἰσὶν ἀρεστὰ τῷ Θεῷ. Ὁ θεῖος νόμος μὲ πολ-
λὴν σαφήνειαν εἶνε ἐκτεθειμένος εἰς τὰς ἀγίας Γραφὰς καὶ εἰς τὰς ἱερὰς
παραδόσεις τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Ἄς θελήσῃ νὰ μελετήσῃ αὐτὸν
μετ' εὐλαβείας καὶ νὰ παραλάβῃ αὐτὸν ὁδηγὸν ἐν πάσαις αὐτοῦ ταῖς
ἐνεργείαις καὶ ἃς εἶνε βέβαιος ὅτι πάντοτε ἀπέναντι καὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ
πλησίον καὶ τοῦ ἑαυτοῦ του θὰ εὐρίσκηται ἐν μεγίστῃ τάξει, ἄξιός κατὰ
πᾶσαν στιγμὴν νὰ δεχθῇ τὸν μισθὸν τῆς ἰδίας ἀρετῆς. Καὶ τοιοῦτο-
τρόπως ὁ δικαίως τιμῶν διὰ τῆς πολιτείας του τὴν κοινωνίαν τῶν τέ-
κνων τοῦ φωτὸς θὰ ἐπαυξάνῃ καὶ θὰ πολυπλασιάσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν
ἔργων ἐκείνων, οἷτινες οὐδέποτε οὐδεμίαν ἐνθάρρυνσιν εἴτε διὰ λόγου
εἴτε δι' ἔργου παρέσχον εἰς τοὺς ἐν τῷ σκότει τῆς ἀμαρτίας εὐρισκομέ-
νους, μάλιστα δὲ καὶ ἐλέγχουσι τὴν ἀμαρτωλὸν αὐτῶν κατάστασιν ἀπο-
δεικνύοντες αὐτοὺς ἐστερημένους πάσης δικαιολογίας· διότι ἡ ἀρετὴ
εἰς οὐδένα ἐστὶν ἀδύνατος, εἴτε πλούσιος ἐστὶν οὗτος, εἴτε πτωχός, εἴτε
μικρὸς εἴτε μέγας, εἴτε ἀνὴρ εἴτε γυνή, ὅποιασδήποτε τέλος καὶ ἂν τυγ-
χάνῃ καταστάσεως, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ ζωηρὰ μὲν αὐτῆς ἀγάπη καὶ διάθεσις
πρὸς αὐτὴν ἀφ' ἑνὸς καὶ ἐπιμελὴς φροντίς ἀφ' ἑτέρου πρὸς ἀπομάκρυνσιν
ἀπὸ τῆς κοινωνίας τῶν ἀδιορθώτων ἀμαρτωλῶν, ὧν τὰ ἔργα, ὅσονδήποτε
κρυφίως καὶ ἰδιαιτέρως καὶ ἂν ἤθελον γίνῃ εἶνε ἱκανὰ οὐχὶ βλεπόμενα,
ἀλλὰ καὶ ἀναφερόμενα μόνον νὰ προξενήσωσι μέγαν ἠθικὸν ὀλεθρον
καὶ ἀνυπολόγιστον βλάβην. Πόσον δὲ ὠφέλιμος ἐστὶν οὗτος ὁ ἔλεγχος!
Αὐτὸς καθιστᾷ βεβαιότεραν τὴν ἐλπίδα περὶ διορθώσεως τῶν ἀμαρτω-
λῶν· διότι καὶ κατ' ἐλάχιστον ἀκόμη ἐὰν συντελέσῃ οὗτος ἵνα συναισθανθῇ
ὁ ἀμαρτωλὸς τὴν σκοτεινὴν αὐτοῦ κατάστασιν καὶ τὴν ἐν ἣ εὐρίσκεται
φανερὰν ἀντίθεσιν πρὸς τὰ φωτεινὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς, τοῦτο καὶ μόνον
φθάνει ἵνα βεβαιωθῶμεν, ὅτι τὸ πρῶτον καὶ σπουδαιότατον βῆμα πρὸς
τὴν διόρθωσιν ἐγένετο ἥδη· μετὰ τοῦτο μέγα τι δὲν ὑπολείπεται πλέον
ἵνα κατορθωθῇ καὶ ἡ τελεία εἰς τὴν ἀληθινὴν ζωὴν ἐπάνοδος τοῦ ἄλλοτε

ἀναισθήτου πρὸς τὰς μεγάλας τοῦ Παναγάρχου καὶ ἀπείρους πρὸς τὸν ἄνθρωπον εὐεργεσίας. Τώρα θὰ ἐνισχύσῃ αὐτὸν ἀποτελεσματικῶς ἡ θεία χάρις, τὴν ὁποίαν αὐτὸς προηγουμένως ἀπώθει, καὶ θὰ κατορθώσῃ αὐτὸς ἵνα ἀσφαλέστερον ἀπομακρύνῃται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ ἀπὸ ἀγαθῆς πράξεως εἰς ἀγαθὴν προχωρῇ. Ἰδοὺ ποῦ ἔγκειται ἡ φρόνησις, ἰδοὺ ἐν τίνι συνίσταται ἡ ἀληθὴς γνῶσις. Ὁ ἀκολουθῶν τὸ φῶς τῆς ἀρετῆς οὐδέποτε θὰ προσκόψῃ, οὐδέποτε θὰ εὐρεθῇ εἰς ἄγνοιαν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ. Πάντοτε ἐξησφαλισμένος μὲ τὴν ὑψίστην προστασίαν, πάντοτε δραστήριος καὶ ἐνεργητικός, θὰ ἐπωφεληθῇ μὲν καὶ τῆς ἐλαχίστης στιγμῆς τοῦ βίου του πρὸς τελειότεραν τῶν πόθων του καὶ τῶν ἐλπίδων του ἐπιτυχίαν ἐν τῷ ὀρισμένῳ καιρῷ, θ' ἀποκρούῃ δὲ ἀνδρείως καὶ χωρὶς αὐτὸς διόλου νὰ ἐπηρεασθῇ ὅσα ἢ κακία καὶ ἢ μοχθηρία τοῦ πονηροῦ μηχανᾶται· θὰ ἔχῃ ὡς ὁδηγόν του εἰς τὰς ἰδίας πράξεις **τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ**, τὸ θέλημα Ἐκείνου, ὅστις πρὸς αἰωνίαν μακαριότητα καὶ εὐδαιμονίαν ἔπλασεν αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο χωρὶς νὰ δίδῃ καὶ τὴν ἐλαχίστην προσοχὴν εἰς ὅσα κοινῶς θεωροῦνται ὡς μέσα εὐδαιμονίας καὶ εὐτυχίας ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἥτοι τὴν τρυφήν, τὴν πολυτέλειαν, τὰς ματαιότητας, τὰς ἡδονὰς καὶ τὴν μέθην, τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουν τὸν ὑπ' αὐτῶν κατεχόμενον διεφθαρμένον καὶ ἀνάξιον τοῦ προορισμοῦ του, θὰ φροντίζῃ νὰ στολίζῃ ἑαυτὸν ἐσωτερικῶς καὶ νὰ ἐπαυξάνῃ τὰς ἀπαραιτήτους πρὸς κατόρθωσιν τῆς ἀρετῆς πρὸς αὐτὸν δωρεὰς καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Καὶ οὕτω θὰ εὐρίσκηται εἰς παντοτεινὴν μετὰ τοῦ Παναγίου αὐτοῦ Πατρὸς σχέσιν, πρὸς Αὐτὸν καὶ μόνον τὰ διανοήματα αὐτοῦ καὶ τοὺς πόθους του ἀναφέρων καὶ κατὰ τὰς ἐντολὰς Αὐτοῦ κανονίζων τὴν ἐπὶ γῆς πορείαν του. Ποία δοξολογία καὶ ἀνύμνησις τοῦ Παναγίου Ἐκείνου ὀνόματος ἁγιωτέρα καὶ πνευματικωτέρα ταύτης δύναται νὰ ὑπάρξῃ ;

23 Νοεμβρίου 1903.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Наукова бібліотека
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
імені І. І. Мечникова

02/09/25

902721

НБ ОНУ